

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ**

IŠVADA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS DIPLOMATINĖS TARNYBOS ĮSTATYMO NR.VIII-1012 3, 8, 28, 35, 37, 41, 43, 44, 49, 61, 64, 65, 66, 67, 70, 71, 84, 85, 87, 89, 90, 92, 95, 96, 97 STRAIPSNIŲ, ĮSTATYMO 1 PRIEDO PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 62-1, 71-1 IR 83-1 STRAIPSNIAIS ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ASMENŲ DELEGAVIMO Į TARPTAUTINES IR EUROPOS SĄJUNGOS INSTITUCIJAS AR UŽSIENIO VALSTYBIŲ INSTITUCIJAS ĮSTATYMO NR. X-1262 25 STRAIPSNIO IR ĮSTATYMO PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. I-1336 6 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ IR SUSIJUSIO LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO (TAP 20-875, 20-876, 20-877, 20-878; TAIS NR. 20-3104(2), 20-3108(2), 20-3109(2), 20-3110(2))

2020-06-15 Nr. NV-1647

Vilnius

Įvertinę pateiktų projektų atitiktį ES teisės aktams, įstatymams, Vyriausybės nutarimams ir teisės technikos reikalavimams, norėtume atkreipti projekto rengėjų dėmesį į šias projektų nuostatas.

Dėl Diplomatinės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1012 3, 8, 28, 35, 37, 41, 43, 44, 49, 61, 64, 65, 66, 67, 70, 71, 84, 85, 87, 89, 90, 92, 95, 96, 97 straipsnių, Įstatymo 1 priedo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 62-1, 71-1 ir 83-1 straipsniais įstatymo projekto (toliau – DTĮ projektas)

1. DTĮ projekto 1 straipsniu keičiamo Diplomatinės tarnybos įstatymo (toliau – DTĮ) 3 straipsnio pildomoje 7 dalyje įsivestas trumpinys „specialusis atašė“, tačiau DTĮ 17 straipsnyje vartojamas pilnas pavadinimas, todėl siūlome tikslinti. Taip pat reikėtų suderinti šią DTĮ projekto nuostatą su DTĮ 17 straipsnio 7 dalimi (paskiriančios institucijos ar jų vadovai, jų sąrašas ir sutrumpinimo vartojimas).

2. Atsižvelgdami į DTĮ projekto 3 straipsnio 1 dalyje atliekamą DTĮ 28 straipsnio 2 dalies pakeitimą, siūlome įvertinti poreikį keisti ir DTĮ 45 straipsnio 4 dalį.

3. DTĮ projekto 6 straipsniu keičiamo DTĮ 41 straipsnio 9 dalyje siūloma nustatyti, kad „diplomato, laikinai perkeltas į karjeros valstybės tarnautojo pareigas šio įstatymo 43 straipsnio 4 dalyje nustatyta tvarka, tarnybinė veikla vertinama valstybės institucijoje, kurioje jis eina pareigas, į kurias jis perkeltas, Valstybės tarnybos įstatymo nustatyta tvarka“. Pagal Valstybės tarnybos įstatymo 27 straipsnio 8 dalies 1 punktą valstybės tarnautojui, jį įvertinus labai gerai, gali būti nustatoma didesnė pareiginė alga, taikant ne mažiau kaip 0,5 ir ne daugiau kaip 1,5 didesnį koeficientą, negu jam iki tarnybinės veiklos vertinimo nustatytas pareiginės algos koeficientas arba

pagal šios dalies 3 punktą jis gali būti perkeliamas į aukštesnes karjeros valstybės tarnautojo pareigas, išskyrus pareigas, kurioms įstatymais yra nustatyta kadencija, toje pačioje valstybės ar savivaldybės institucijoje ar įstaigoje. Pagal DTĮ projekto 7 straipsniu keičiamo DTĮ 43 straipsnio 4 dalį pasibaigus perkėlimo laikotarpiui, diplomatas grąžinamas į Užsienio reikalų ministeriją ir gali būti paskiriamas į pareigas Užsienio reikalų ministerijoje, kurios yra lygiavertės ar žemesnės nei tos, kurias jis ėjo iki laikino perkėlimo į karjeros valstybės tarnautojo pareigas ir jam nustatomas iki jo laikino perkėlimo į karjeros valstybės tarnautojo pareigas nustatytas, o kai skiriamas į aukštesnes pareigas, – 0,5 didesnis nei iki jo laikino perkėlimo į karjeros valstybės tarnautojo pareigas nustatytas pareiginės algos koeficientas. Siūlomu teisiniu reguliavimu nebus užtikrinti diplomatų teisėti lūkesčiai ir teisė į karjerą, nes diplomata grąžinus į Užsienio reikalų ministeriją nebus atsižvelgiama į Valstybės tarnybos įstatymo nustatyta tvarka po diplomato tarnybinės veiklos įvertinimo pasikeitusią padėtį (aukštesnes pareigas ar didesnę pareiginės algos koeficientą).

4. Galiojančiame DTĮ ir DTĮ projekte daugelyje vietų yra vartojama nuostata „Jeigu tokios galimybės [paskirti į pareigas, kurios yra ne žemesnės negu tos, kurias jis ėjo iki paskyrimo] nėra, Atestacijos komisijos siūlymu diplomatas gali būti skiriamas į žemesnes pareigas“. Manome, kad ši nuostata yra ydinga, nes ji apjungia dvi nesusijusias aplinkybes – objektyvią (nėra galimybės, nes nėra tokių pareigų) ir subjektyvią – Atestacijos komisijos svarstymą ir siūlymą paskirti į žemesnes pareigas. Akivaizdu, kad DTĮ ir DTĮ projekte aptariamais atvejais toks „svarstymas“ ir siūlymas yra visiškai formalus, nes pagal įstatymo nuostatas apskritai nėra ką svarstyti (tiesiog egzistuoja faktas, kad tokių pareigybių nėra) ir nėra numatyta jokių galimų alternatyvių siūlymų ir pagrindų, kada ir kaip turėtų būti siūlomas vienas ar kitas alternatyvus sprendimas.

5. DTĮ projekto 10 straipsniu keičiamas DTĮ 61 straipsnis turi būti dėstomas nauja redakcija, nes siūloma keisti daugiau kaip pusę šio straipsnio dalių.

6. Atsižvelgdami į tai, kad Socialinės apsaugos ir darbo, Finansų ir Teisingumo ministerijos savo išvadose nepritarė DTĮ projekte pateiktam siūlymui nustatyti diplomatų rentą ir atsižvelgdami į tai, kad Korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsnio 1 dalies 3 punkte nustatyta, kad teisės akto projekto rengėjas atlieka teisės akto projekto antikorupcinį vertinimą, jeigu rengiamame teisės akte numatoma reguliuoti visuomeninius santykius, susijusius su subsidijų, dotacijų, kompensacijų, rentų, pašalpų, premijų ir kitų išmokų mokėjimu iš valstybės ar savivaldybių biudžetų, siūlome atlikti DTĮ projekto antikorupcinį vertinimą. Taip pat siūlome atitinkamai patikslinti Projektų aiškinamojo rašto 6 punktą, nurodant atlikto antikorupcinio vertinimo rezultatus.

DTĮ projekto 12 straipsniu pildomo DTĮ 62¹ straipsnio 1 dalyje siūlome nurodyti, kad tokia 2 pareiginės algos bazinių dydžių renta skiriama per mėnesį. Taip pat Projektų aiškinamajame

rašte reikėtų pagrįsti pasirinktą rentos dydį ir nuostatą, kuria permokėtos rentos dydis išieškomas iš rentos gavėjo neapribojant kokiu nors terminu.

Taip pat atsižvelgdami į tai, kad DTĮ projekto aiškinamajame rašte nurodyta, kad „siūloma diplomatų renta išėjusiems į pensiją iš diplomatinės tarnybos, nes nesuteikiama jokių papildomų garantijų (diplomatinė tarnyba yra vienintelė statutinė tarnyba, neįtraukta į valstybinių pensijų sistemą). DTĮ projektu siūloma bent iš dalies užtikrinti statutinių valstybės tarnautojų lygiateisiškumą ir diplomatams, kaip statutiniams valstybės tarnautojams, taikomų garantijų išėjus į pensiją, apimtį, atsižvelgiant į tarnybos ypatumus“, manome, kad siūlomu aspektu teisinis reguliavimas turėjo būti įvertintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167, 4.3.3 papunktyje nurodyto darbo „Socialinio draudimo sistemos struktūrinės pertvarkos ir valstybinių pensijų skyrimo tobulinimas“ 10 priemonės „valstybinių pensijų sistemos sistemiškas įvertinimas ir pasiūlymų dėl jos tobulinimo pateikimas“ kontekste.

7. Dėl DTĮ projekto 12 straipsniu pildomo DTĮ 62¹ straipsnio siūlome įsivertinti (paaiškinti), kaip bus taikomas 62¹ straipsnio siūlome 3 dalies 6 punktas, t.y. kokiu pagrindu išėjusiam iš diplomatinės tarnybos sukakus senatvės pensiniam amžiui asmeniui būtų mokamas priedas už diplomatinį rangą, o 5 dalį papildyti numatant, kad renta nemokama ir tais atvejais, kai asmuo gauna bet kokios rūšies pensiją ir iš tarptautinės organizacijos (pvz., Europos Sąjungos mokamą pensiją ar kitą pensinio pobūdžio išmoką).

8. DTĮ projekto 14 straipsnio 2 dalyje keičiamo DTĮ 65 straipsnio 1 dalies 19 punkte siūlome vartoti bendresnę formuluotę „kitiems valstybės tarnautojams“, nes „karjeros valstybės tarnautojai“ neapima, pvz., įstaigos vadovų ir politinio (asmeninio) pasitikėjimo valstybės tarnautojų.

9. Siūlome įsivertinti, kaip praktikoje būtų įgyvendinta DTĮ projekto 19 straipsniu papildomo DTĮ 71¹ straipsnio 3 punktas, kai faktiniai duomenys būtų tikrinami „vietoje“ ne Lietuvos Respublikos teritorijoje.

10. Siekiant teisinio aiškumo DTĮ projekto 20 straipsnyje pildomo DTĮ įstatymo 83¹ straipsnio 2 dalyje siūlome atskleisti vertinamojo pobūdžio sąvoką „kitos svarbios aplinkybės“ (bent jau nurodyti, su kuo tos aplinkybės susiję) ir nurodyti, kokios institucijos turimos omenyje (valstybės). Taip pat atsižvelgiant į tai, kad trumpinys „korekcinis koeficientas“ vartojamas tik šio straipsnio 2 dalyje, siūlome jo atsisakyti.

11. DTĮ projekto 22 straipsnio 1 ir 2 dalyse keičiamo DTĮ 85 straipsnio 3 ir 4 dalyse nustatyta, kad mokama kompensacija visiškai ar iš dalies padengti vaikų ikimokyklinio ugdymo išlaidas, tačiau siekiant teisinio aiškumo nustatant alternatyvas turi būti aišku, kada kokia

alternatyva taikoma. Tačiau jei siūloma šias išlaidas apmokėti pagal Vyriausybės nustatytą dydį, taip ir turi būti nustatyta, nesiejant šios garantijos su visišku ar daliniu šių išlaidų padengimu.

12. DTĮ projekto 26 straipsniu keičiamo DTĮ 92 straipsnio 2 ir 6 dalyse atsiranda naujas pagrindas nutraukti diplomato tarnybos sutartį „Atestacijos komisijos siūlymu“, tačiau ši nuostata nedera su DTĮ 8 straipsnyje nurodyta Atestacijos komisijos kompetencija, taip pat nėra visiškai atskleidžiama, kada Atestacijos komisija gali teikti tokį siūlymą.

13. DTĮ projekto 27 straipsnyje keičiamas DTĮ 95 straipsnis, tačiau to paties straipsnio pakeitimas siūlomas ir Vidaus reikalų ministerijos parengtame Lietuvos Respublikos diplomatinės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1012 92 ir 95 straipsnių pakeitimo įstatymo projekte Nr. 20-2199(2), todėl siekiant išvengti poreikio DTĮ projektu ir minėtu projektu keičiamo DTĮ nuostatų derinimo, siūlome DTĮ projekto 27 straipsnyje keičiamą DTĮ 95 straipsnį pildyti ne nauja 3 dalimi, bet 3 dalimi su novela ir atsisakyti 27 straipsnio 2 ir 3 dalių.

14. DTĮ projekto 29 straipsniu keičiamo DTĮ 97 straipsnio 5 dalyje siūloma nurodyti, kad darbuotojui taikomos DTĮ 89 straipsnio 13 dalyje nurodytos garantijos. Šioje dalyje yra nustatyta viena garantija, t. y. važiavimo tarnybos tikslais keleivių vežimą vietinio reguliaraus susisiekimo maršrutais vykdančiomis transporto priemonėmis išlaidų kompensavimas. Siekiant, kad darbuotojams, kaip ir diplomatom, galėtų būti taikomos garantijų alternatyvos, kaip nurodyta Projektų aiškinamajame rašte, t. y. mokama minėta kompensacija arba netarnybinių transporto priemonių naudojimo tarnybos tikslais kompensacija, kuri nustatyta DTĮ 89 straipsnio 12 dalyje, DTĮ 97 straipsnio 5 dalyje turėtų būti duota nuoroda ne tik į DTĮ 89 straipsnio 13, bet ir 12 dalį. Taip pat siūlome vartojamą sąvoką „vietinio reguliaraus susisiekimo maršrutai“ suderinti su kituose įstatymuose vartojamomis sąvokomis (pvz., Transporto lengvatų įstatyme vartojama „vietinio (miesto ir priemiestinio) susisiekimo maršrutų“ sąvoka), o Projekto aiškinamajame rašte nurodyti, kiek lėšų gali pareikalauti šių nuostatų įgyvendinimas ir iš kokių finansavimo šaltinių bus finansuojamas nurodytas lėšų poreikis.

15. Atsižvelgdami į Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2013 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. 1R-298 „Dėl Teisės aktų projektų rengimo rekomendacijų patvirtinimo“ (toliau – Rekomendacijos), nuostatas Projektą ir jo lyginamąjį variantą siūlome tikslinti šiais aspektais:

1) Pagal Rekomendacijų 83 punktą, siūlome Projekto 10 straipsnyje keičiamą DTĮ 61 straipsnį dėstyti nauja redakcija, nes jame keičiama daugiau nei pusė šio straipsnio dalių. Taip pat atkreipiant dėmesį, kad DTĮ 25 straipsnio 2 dalies 1 punkte yra duota nuoroda į DTĮ 61 straipsnio 3 dalį (kurios nebeliktų dėstant straipsnį nauja redakcija).

2) DTĮ projekto 12 straipsniu pildomas DTĮ 62¹ straipsnis „Renta senatvės pensijos amžių sukakusiems diplomatom“ nepatenka į DTĮ IX skyriaus „Diplomatiniai rangai“ reguliavimo

dalyką, šio straipsnio 4 dalyje siūlome tikslinti duodamą nuorodą į įstatymus (pagal Rekomendacijų 15.1 papunktį), o DTĮ projekto lyginamojo varianto 12 straipsniu pildomo 62¹ straipsnio 5 dalis turėtų būti dėstoma iš naujos eilutės.

3) Siūlome tikslinti DTĮ projekto 20 straipsniu pildomo DTĮ 83¹ pavadinimo dėstymą teisės technikos aspektu pagal Rekomendacijų 35.3 papunkčio nuostatą (eilučių lygiavimas). Pastaba ir kitiems Projekto straipsniams.

4) Atsižvelgdami į Rekomendacijų 87 punktą, siūlome DTĮ projekto 30 straipsniu keičiamo DTĮ 1 priedą sunumeruoti punktais.

16. Siūlytume atsisakyti DTĮ projekto 32 straipsnio 7 dalies, nes Įstatyme tokia nuostata galėtų būti tik dėl kituose įstatymuose esančių nuorodų, o tokiais atvejais kartu turėtų būti teikiami ir šių įstatymų pakeitimai. Tiek, kiek tai susiję su Vyriausybės nutarimuose teikiama nuoroda į Vyriausybės patvirtintą gyvenimo lygio vietos koeficientą, analogiška nuostata galės būti numatyta atitinkamame Vyriausybės nutarime arba kartu su juo teikiant ir visų susijusių Vyriausybės nutarimų pakeitimus.

17. Projektų aiškinamąjį raštą taip pat siūlome tikslinti (papildyti) šiais aspektais:

1) Siūlome Projektų aiškinamajame rašte pagrįsti DTĮ projekto 3 straipsnio 2 dalyje keičiamo DTĮ 28 straipsnio 7 dalyje įvedamus laiko terminus ir nurodyti, kokių teigiamų rezultatų laukiama.

2) Siūlome jame pateikti informaciją, ne tik dėl lėšų poreikio, bet ir nurodyti, iš kokių finansavimo šaltinių bus finansuojamas nurodytas lėšų poreikis. Pažymėtina, kad Konstitucinis Teismas yra išaiškinęs, kad pagal Konstituciją įstatymų leidėjas negali sukurti tokios teisinės situacijos, kai išleidžiamas įstatymas, kuriam įgyvendinti reikia lėšų, bet tokių lėšų yra neskiriama arba skiriama nepakankamai (Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimas).

Dėl Lietuvos Respublikos asmenų delegavimo į tarptautines ir Europos Sąjungos institucijas ar užsienio valstybių institucijas įstatymo Nr. X-1262 25 straipsnio ir Įstatymo priedo pakeitimo įstatymo projekto, Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto ir susijusio Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projekto esminių pastabų neturime.

Teisės grupės vyriausiasis patarėjas

Deividas Kriaučiūnas

Deividas Kriaučiūnas, tel. 870663817, el. p. deividas.kriauciunas@lrv.lt